Gemeente Mook en Middelaar

KADERBRIEF 2024

kaderstelling voor programmabegroting

Wij maken ons klaar voor de toekomst

Versie raad 13 juli 2023

Colofon

Bezoekadres:
Gemeentehuis
Raadhuisplein 6
6585 AP MOOK

Correspondentieadres:
Gemeente Mook en Middelaar
Postbus 200
6585 ZK MOOK

internet : www.mookenmiddelaar.nl
e-mail : gemeente@mookenmiddelaar.nl
telefoon : (024) 696 9111

Oplage
Papier : Geen
Digitaal : Gemeentelijke website

Foto voorzijde
Hoog water bij de Maas in Mook (winnaar fotowedstrijd 'Thuis in mijn gemeente')

Gemeente Mook en Middelaar

KADERBRIEF 2024

t.b.v. programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027

Inhoudsopgave

1. Uitgangspunten ten behoeve van Programmabegroting 2024 5

1.1. Algemene uitgangspunten 6
1.2. Beleidsmatige uitgangspunten 7
1.3. Financiële uitgangspunten en doorkijk 9
1.4. Voorgesteld nieuw beleid 11
1.5. Overige ontwikkelingen 12

2. Bijlagen 13

2.1. Bijlage 1: Taakvelden per programma 13

1. Uitgangspunten ten behoeve van Programmabegroting 2024

1.1. Algemene uitgangspunten

Algemeen
Deze Kaderbrief 2024 beschrijft de beleidsmatige en financiële uitgangspunten die gebruikt worden voor het opstellen van de Programmabegroting 2024, inclusief de meerjarenraming 2025-2027.

De opzet is zo compact een eenvoudig mogelijk gehouden door een opsomming te geven van alle uitgangspunten.

Plaats in de p&c-cyclus
De kaderbrief is de start van de nieuwe p&c-cyclus 2024.

P&C-cyclus	Kaderbrief [1)]	Programma-begroting [2)]	Zomer-rapportage [3)]	Eindejaars-rapportage [4)]	Jaarstukken [5)]
2023	*14 juli 2022*	*10 nov. 2022*	13 juli 2023	14 dec. 2023	juni 2024
2024	**13 juli 2023**	2 nov. 2023	juli 2024	dec. 2024	juni 2025

1) Kaderstellend / richtinggevend: uitgangspunten t.b.v. programmabegroting;
2) Beleidsmatig / financieel: wat willen we bereiken (maatschappelijk effect) en wat mag het kosten;
3) Tussentijdse voortgangsrapportage: eventuele bijstelling beleid en/of budgetten;
4) Primair: rechtmatigheidsrapportage om budgetoverschrijdingen op programmaniveau te voorkomen dan wel te verminderen. Secundair: bijstelling baten en lasten t.b.v. voorlopig rekeningresultaat.
5) Verantwoording over gevoerde beleid en financiën.

Algemene uitgangspunten
- De basis van het nieuw beleid zijn het Coalitieakkoord en het beleidsprogramma 22-26 ‘Samen bouwen aan Mook en Middelaar’. Dit wordt verwerkt in de Programmabegroting 2024;
- De basis van de financiële budgetten is de stand van de Zomerrapportage 2023 (vanaf jaarschijf 2024);
- Nagekomen ontwikkelingen (tussen de vaststelling van de Zomerrapportage 2023 en het opstellen van de Programmabegroting 2024) worden afzonderlijk vermeld in de Programmabegroting 2024.

1.2. Beleidsmatige uitgangspunten

Wet- en regelgeving

Extern
- Gemeentewet (aanbieden ontwerpbegroting en vaststelling door raad);
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (opbouw/indeling begroting);
- Notities commissie BBV (stellige uitspraken);
  De commissie BBV brengt geregeld diverse notities en nota's uit. Hierin zijn stellige uitspraken en aanbevelingen opgenomen. Gemeenten worden geacht zich hieraan te houden, met name aan de stellige uitspraken. De notities kunt u terugvinden op www.commissiebbv.nl;
- Begrotingsbrief Provincie Limburg (aandachtspunten beoordeling door toezichthouder), zie afzonderlijk onderdeel;
- www.waarstaatjegemeente.nl (wettelijke beleidsindicatoren).

Intern
- Financiële verordening Mook en Middelaar 2023 (aanvullende gegevens);
- Coalitieakkoord 2022
- Beleidsprogramma 22-26 ‘Samen bouwen aan Mook en Middelaar’.

Programma's

De raad stelt bij aanvang van iedere raadsperiode een programma-indeling voor die raadsperiode vast. Voor de raadsperiode 2022-2026 (vanaf begrotingsjaar 2023) zijn de volgende programma’s voorgesteld:

- Sociale leefomgeving (welzijn, onderwijs en werken, sport, kunst en cultuur, volksgezondheid);
- Sociaal domein (Wmo-jeugd-participatie);
- Fysieke leefomgeving (verplaatsen, bouwen en wonen);
- Toerisme, natuur en duurzaamheid;
- Bestuur en organisatie.

Een programma in de Programmabegroting 2024 bestaat uit de volgende (wettelijk verplichte) onderdelen:
- De doelstelling(en) voor het begrotingsjaar: 'Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?';
- Een overzicht van de meest recente beleidsindicatoren;
- De relatie met de verbonden partijen (via een afzonderlijke bijlage);
- Een financieel overzicht met de vraag 'Wat mag het kosten?'.

Paragrafen

Een paragraaf betreft een dwarsdoorsnede van de begroting met betrekking tot een bepaald onderwerp. In onderstaande tabel staan de paragrafen die verplicht zijn conform het BBV en de aanvullingen op grond van de Financiële verordening.

Wettelijk te vermelden paragraaf op grond van het BBV	Aanvullende informatie op grond van de financiële verordening
Paragraaf lokale heffing	*geen*
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	*geen*
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	voortgang geplande onderhoud en omvang (eventueel) achterstallig onderhoud
Paragraaf financiering	liquiditeitenplanning en financieringsbehoefte
Paragraaf bedrijfsvoering	budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer(commissie) en de accountant
Paragraaf verbonden partijen	*geen*
Paragraaf grondbeleid	*geen*

Naast bovengenoemde verplichte paragrafen worden deze raadsperiode één extra paragraaf opgenomen in de programmabegroting, te weten:

- Paragraaf Informatieveiligheid: conform de VNG-resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente'. In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).
- Vanaf de begroting 2024: Openbaarheidsparagraaf (zie bij Begrotingsbrief Provincie).

Begrotingsbrief Provincie

Ieder jaar ontvangen wij relevante en actuele informatie over de wijze waarop de Provincie de (meerjaren)begroting beoordeelt vanuit hun wettelijke taak, het financieel toezicht. Deze informatie wordt betrokken bij de kaderstelling voor de begroting (zie agendapunt ingekomen post). Onderstaande onderwerpen komen aan bod in de begrotingsbrief 2024:

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Oorlog in Oekraïne en de hieruit voortvloeiende vluchtelingenstroom.

Financiële ontwikkelingen

- Nieuwe financieringssystematiek rijk;
- Inflatie/prijsstijgingen;
- Opschalingskorting;
- Herverdeling gemeentefonds;
- Sociaal domein / Jeugd;
- Eigen bijdrage huishoudelijke hulp.

Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

- Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (het BBV wordt aangepast dat deze paragraaf verplicht wordt);
- Actualisering notities.

Specifieke onderwerpen

- Omgevingswet;
- Investeringsbudgetten;
- Wet digitale overheid.

Overig/algemeen

- Dividend Enexis en BNG.

1.3. Financiële uitgangspunten en doorkijk

Algemeen financiële uitgangspunten:

- Het begrotingsjaar 2024 is reëel en sluitend (art. 189, lid 2 Gw);
- De basis van de ramingen is de stand van de Zomerrapportage 2023 (vanaf jaarschijf 2024);
- De raming voor de zorgbudgetten van Wmo/Jeugd gebeurt op basis van het voortschrijdende gemiddelde van de werkelijke kosten van de afgelopen drie jaren;
- De uitkering gemeentefonds wordt gewaardeerd tegen constante prijzen (exclusief inflatie in de meerjarenraming). Hiertegenover staat dat de lasten meerjarig niet automatisch worden geïndexeerd;
- De loonsom wordt geraamd op basis van de werkelijke lasten over 2023, gecorrigeerd met de voorziene fte-mutaties en de cao-ontwikkelingen;
- Investeringen worden lineair afgeschreven;
- De tarieven voor belastingen indexeren met correctie voor loon- en prijsontwikkeling (25% prijsontwikkeling en 75% loonontwikkeling), zijnde 3,43%;
- De belastingtarieven primair bepalen door de geraamde opbrengst te delen door de meeste recente grondslag zoals aangegeven door de BsGW;
- Een wijziging van de grondslag van meer dan 10% muteren in de opbrengst;
- Geen stelpost opnemen voor een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds (BCF);
- Incidentele voordelen per programma inzetten voor incidentele nadelen per programma.
- De Algemene reserve handhaven op € 2 miljoen, behoudens een structurele overschrijding van de ratio van 3 (tussen vermogen en risico's);
- De pensioenvoorziening voor (gewezen) wethouders actuarieel berekenen (en de dotatie of vrijval verwerken in de eindejaarsrapportage van het begrotingsjaar);

Dekkingsplan

We gaan:

- Een reëel dekkingsplan voorleggen in de begroting 2024, als blijkt dat (na behandeling van de Zomerrapportage 2023) de (structurele) lasten hoger zijn dan de (structurele) baten.

Financiële doorkijk

Op basis van de Zomerrapportage 2023 en de meicirculaire 2023 ziet het financiële plaatje er vanaf 2024 als volgt uit:

Voorlopig begrotingssaldo 2024-2027				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Lasten	14.570	14.331	14.405	14.395
Baten	-3.774	-3.741	-3.744	-3.744
Subtotaal programma's	***10.796***	***10.590***	***10.661***	***10.651***
Algemene dekkingsmiddelen	-16.613	-16.683	-15.403	-15.293
Kosten van overhead	5.045	5.072	5.072	5.122
Bedrag voor onvoorzien	20	20	20	20
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Subtotaal admo	***-11.548***	***-11.590***	***-10.310***	***-10.150***
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-96	-96	-96	-96
Subtotaal reserves	***-96***	***-96***	***-96***	***-96***
Nieuw saldo na Zomerrapportage	**-848**	**-1.096**	**254**	**405**
	V	V	N	N

In voorgaande tabel is rekening gehouden met de structurele doorwerking vanuit de Zomerrapportage 2023. Hierbij is vanaf 2024 geen rekening gehouden met een correctie van 50% op mogelijke onderuitputting, omdat dit jaarlijks wordt beoordeeld na afloop van een kalenderjaar. Ook de eerste inschatting van de effecten van de meicirculaire 2023 zijn hierin verwerkt. Hieruit blijkt dat vanaf het zogenaamde ‘ravijnjaar’ 2026 er nog steeds een tekort resulteert. Door met name een hogere uitkering gemeentefonds sluiten de jaren 2024 en 2025 vooralsnog met een voordelig resultaat. De definitieve saldi worden vermeld in de Programmabegroting 2024.

1.4. Voornemens nieuw beleid

Op verzoek van de Auditcommissie geven we ter informatie welke intenties er zijn qua nieuw beleid in 2024. Dit zijn inzichten die de komende periode nader worden uitgewerkt, maar niet per definitie worden opgenomen in begroting 2024. Deze inzichten kunnen tot aan de vaststelling van de Programma-begroting 2024 verder worden bijgesteld. Ook kunnen andere op dit moment nog niet bekend zijnde voorstellen worden toegevoegd in de Programmabegroting 2024. Deze paragraaf is ter informatie over mogelijke voornemens en niet bedoeld voor besluitvorming. Besluitvorming over nieuw beleid en de financiële impact daarvan vindt plaats bij de behandeling en vaststelling van de Programmabegroting 2024 in november 2023.

Programma Sociale leefomgeving
Preventieplan
Zwaardere inzet op preventie is een van de doelen van het collegeakkoord. In 2023 wordt een preventieplan opgesteld in het kader van de Brede SPUK (specifieke uitkering). In dit plan zullen activiteiten worden opgenomen die bijdragen aan een verbeterde mentale, fysieke en sociaal-economische weerbaarheid van onze inwoners. Voor de uitvoering van dit plan is de SPUK naar verwachting niet toereikend..

Programma Sociaal domein
Wijk GGD
Door de inzet van de Wijk GGD bij mensen met onbegrepen gedrag wordt escalatie van problematiek en eventuele hiermee gepaard gaande overlast voorkomen.

Buurtgezinnen
Door de inzet van Buurtgezinnen wordt de behoefte aan jeugdzorg bij de vraaggezinnen voorkomen of verminderd.

Programma Fysieke leefomgeving
Omgevingsvisie
Eind 2024 wordt de omgevingsvisie vastgesteld. Onderdeel van de omgevingsvisie kan in de vorm van een programma worden vastgesteld. Of dat gebeurt, is nog niet zeker. Wel is het voorstelbaar dat er een woonprogramma komt met de mogelijkheden van woningbouw in de toekomst. Het opstellen van (het beleid van) de omgevingsvisie is voornamelijk een incidentele kostenpost.

Welstandsnota
Opstellen welstandsbeleid in combinatie met de erfgoedverordening, het monumentenbeleid (inclusief subsidiemogelijkheden eigenaren monumenten) en de leegstandverordening. Geraamde lasten op dit moment onbekend.

VHT beleid
Herijken VTH-beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving) in combinatie met de Omgevingswet.

Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid
Duurzaamheidsbeleid
In het najaar van 2023 wordt een nieuw plan voor duurzaamheidsbeleid aangeboden aan de raad. Dit plan bevat onder andere de volgende aspecten: klimaatadaptatie, circulariteit, energie-opwek en biodiversiteit. De uitvoering en monitoring van de diverse onderdelen vindt plaats vanaf 2024.

Programma Bestuur en organisatie
Geen nieuw beleid voorzien

1.5. Overige ontwikkelingen

Nieuwe financieringssystematiek uitkering gemeentefonds
Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volume-ontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. In de meicirculaire 2023 is een beschrijving van de hoofdlijnen van een nieuwe financieringssystematiek opgenomen. De andere manier van bekostiging van het rijk leidt (ondanks € 1 miljard extra in 2026) tot een afname van het gemeentefonds vanaf 2026. We spreken dan ook voor het jaar 2026 van een 'ravijnjaar'.
De nieuwe financieringssystematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de meicirculaire 2023 is de nieuwe financieringssystematiek nog niet verwerkt.

Omgevingswet
De Omgevingswet bundelt 26 wetten en tal van regels en voorschriften over onze fysieke leefomgeving in één wet. Procedures worden gestroomlijnd, regelgeving geharmoniseerd en in veel gevallen worden beslistermijnen versneld. De wet regelt verder een digitaal stelsel en een digitaal loket. Het digitaal stelsel helpt bij het inzichtelijk maken welke regels er in een bepaald gebied gelden en biedt een loket waar vergunningen kunnen worden aangevraagd.

2. Bijlagen

2.1. Bijlage 1: Taakvelden per programma

Programma	Toegewezen taakvelden
Sociale leefomgeving	0.2, 0.64, 1.1 t/m 1.2, 4.1 t/m 4.3, 5.1, 5.6, 6.1 t/m 6.3 en 7.1
Sociaal domein	6.4 t/m 6.82b
Fysieke leefomgeving	0.3, 0.63, 2.1 t/m 2.2, 2.4 t/m 2.5, 3.1 t/m 3.3, 5.2, 7.2, 7.5, 8.1 t/m 8.3
Toerisme, natuur en duurzaamheid	2.3, 3.4, 5.3 t/m 5.5, 5.7, 7,3 t/m 7.4
Bestuur en organisatie	0.1 en 0.8
Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschaps-belasting en Onvoorzien	0.4, 0.5, 0.61 t/m 0.62, 0.7 en 0.9
Mutaties reserves	0.10 *)
Resultaat	0.11

*) Mutaties in reserves worden zo veel mogelijk functioneel verdeeld over alle programma's, zodat per programma de mutaties in de reserves bekend zijn. Voor de Uitvoeringsinformatie voor derden worden deze mutaties ondergebracht in taakveld 0.10.